

45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bâzı fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/268)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Saya : 71/453 - 6232

3 . 11 . 1966

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 1 . 11 . 1966 tarihinde kararlaştırılan «45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bâzı fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bâzı fıkralar eklenmesi hakkında kanun tasarısı

G E R E K Ç E

1. Yeni Anayasamızın kabul ettiği yeni kuruluşlardan Yüksek Hâkimler Kurulu, Anayasamızın 143, 144 neü maddeleri esasları ve özel kanun hükümleri içinde kurulmuş 22 . 12 . 1962 tarihinde de görevine başlamış ve sürekli olarak da görevini devam ettiregelmiştir. Anayasamızın 143 neü maddesi gereği, Kurul üyelerinin görevleri, yarısı iki yılda bir yenilenmek üzere dört yıl olarak sınıflandırılmış bulunduğundan ilk kuruluştan itibaren Anayasamızın bu hükmünü ve buna mütenazır olarak 45 sayılı Kanunun 6 neü maddesinin 3 neü fıkrasını işletebilmek için, benzeri bir değişikliğe bağlı tutulmuş olan Cumhuriyet Senatosu üyelerinin ilk değişikliklerinde uygulanan Anayasamızın geçici 10 neü maddesi hükmüne uygun olarak, iki yıl sonunda ad çekme ile belli edilecek yarı sayıda asıl ve yedek üyelerin seçimlerinin yenilenmesi esası 45 sayılı Kanunun geçici 2 neü maddesiyle kabul edilmiştir.

Kurul bu madde hükmüne göre, süresi içinde, ad çekme işlemlerini yapmış ve belli olan üyeler yerlerine ve Millet Meclisine, Yargıtay Genel Kurulunca, birinci sınıfa ayrılmış hâkimlere seçim yapılmış ve fakat Cumhuriyet Senatosu tarafından seçilmesi gereken iki üyenin seçimleri, bugüne kadar yapılamamıştır.

45 sayılı Kanunun seçimlerle ilgili hükümleri gereğince seçilmiş olan üyelerin kısım kısım işe başlatılmalarına kanuni imkân görülemediğinden, bahis konusu değişiklik gerçekleşmemiş ve bu arada yeniden iki yıllık süre de dolmak üzere bulunduğundan geri kalan yarı kadronun da değiştirilmesi zamanı gelmiştir.

Bu durumun fiili ve hukuki neticeleri şöyle özetlenebilir :

Anayasa gereğince görev süreleri dört yıl olarak sınırlanmış bulunan Yüksek Hâkimler Kurulu asıl ve yedek üyelerinin, bu görev sürelerini bir özel kanun hükmü ile dahi olsa uzatmak mümkün görülmediğinden, görev süreleri bizzarur 22 . 12 . 1966 tarihinde sona erecektir.

2. Yürürlükte bulunan kanun hükümleri gereğince iki yıllık görev süreleri bitenler yerlerine seçilmiş bulunan üyelerin, göreve başlamamış olmakla beraber seçilmekle ihraz ettikleri hak ve sıfatlar kazanılmış hak ve sıfatlardır.

3. Yasama meclislerinin toplanacakları 1 Kasım 1966 tarihinden hemen sonra Cumhuriyet Senatosu tarafından henüz yapılmamış olan seçim süratle ikmal edilse dahi akabinde 22 . 12 . 1966 tarihinde göreve başlamak üzere ikinci yarımın seçimleri yapılarak göreve başlamaları sağlanacağından görev süreleri de çok kısa zaman fâsılası ile dolacak ve bu suretle iki yılda bir yarım değişmesi sisteminden beklenen faydeler gerçekleşmeyeceği gibi halli mümkün olmayacak seçim güçlükleri ve müddet tedabülleri de olacaktır. Kurulun bundan sonraki çalışma ve seçim sürelerini kanunların amaçlarına uygun olarak yürütebilmek için önümüzdeki dönemde, önce seçilmiş bulunan üyelerin seçimlerinin tamamlanmasıyla yenilerinin seçimlerinin yapılması ve bu kere de hepsinin birlikte işe başlatılması, ve böylece fiilen ilk görünüşteki duruma aydet edilmiş olmakla 45 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesinin bir devre daha uygulanmak üzere değiştirilmesi kaçınılmaz bir zorunluk halini almıştır. İşte 45 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesinde yapılması teklif olunan değişiklik Yüksek Hâkimler Kurulunun varlığını ilgilendiren bugünkü fiili halin ıslahını hedef tutan hükümleri getirmektedir.

II - Kurul üyelerinin görev sürelerinin Anayasa ile dört yıl için sınırlandırılmış olmasına ve bunun bir özel kanun hükmü bile de olsa uzatılması bahis konusu olmayacağına göre üyelerin belli süreler içinde seçimlerinin tamamlanarak göreve başlamalarını sağlamak amacıyla gerekli seçim ve işleyiş hükümlerinin de bu tasarıda yer alması uygun görülmüştür.

Yürürlükte bulunan kanunun altıncı maddesinde seçim işlemlerinin başlanıp bitirilmesi için bir süre belli edilmemiştir. Her ne kadar geçici ikinci maddede beş aylık bir süre tesbit edilmiş ise de devamlı hüküm olarak altıncı maddede bu hükmün yer alması bu müddet sonunda seçimlerin tamamlanması gerektiğinin madde metninde yer almasında fayda görülmüştür.

Kurula üye seçen kaynaklardan seçim işlemlerinde en fazla gecikme ihtimali Yasama Meclisleri tarafından yapılacak seçimler için varittir. İki yılda bir bu Meclisler tarafından seçilen asıl ve yedek üyeler de yarı oranda değişeceğine göre bunlar da her birinin seçeceği üye sayısı hiçbir zaman iki üyeden fazla olmayacaktır. Bu Meclis seçimlerinin tamamlanamaması yüzünden seçilen diğer üyelerin göreve başlatılamamaları halinde de Kurulun içinde bulunduğu zor durum tekerrür edebileceğinden, ilgili maddelere Yasama Meclislerinden biri tarafından seçimlerin belli süre içinde tamamlanamaması halinde yeni seçilenlerin görevlerine başlatılmalarını ve eksik kalan üyelerin görevlerinin, seçim tamamlanmaya kadar, yedek üyeler ile karşılanması hükümlerinin madde metnine alınması lüzumlu bulunmuştur.

Kurulun yeni üyeleri ile normal işleyişini sağlaması bölüm ve başkanlık seçimlerini vaktinde yapıp kuruluşunu tamamlaması ile mümkün olduğundan, seçimleri geciken üyelerin gelmelerine kadar da bu seçimler geciktirilemeyeceğinden, iç seçimlerin vaktinde yapılması ve yasama meclislerinden sonradan gelecek üyelerin açık kalan bölümlerde görev almalarını mümkün kılacak hüküm ve altıncı maddeye ilâve olunmuştur.

• Seçim işlemlerinin belli dönemlerde yapılması ve değişen üyelerin birlikte işe başlayabilmelerinin temini ve belli dönem dışında değişik tarihlerde seçimlerle yasama meclislerini meşgul etmemek için sonradan gelen üyelerin görev sürelerinin seçildikleri devrenin sonunda diğerleriyle birlikte sona ereceği hükmü maddeye alınmıştır.

III - Yüksek Hâkimler Kuruluna üye seçilmesine ait hükümlerde yapılan değişikliğin esasını, birinci sınıf hâkimlerin kendi aralarından seçecekleri üyeleri Yüksek Hâkimler Seçim Kurulunun tâyin ettiği günde Ankara'da toplanarak seçmelerine imkân veren sistemin değiştirilmesi teşkil etmektedir.

Kanunun kabûlü sırasında Hâkimlerin kendi mukadderatları ile ilgili bu kadar önemli bir konuda Ankara'da toplanmalarının gerektireceği maddi ve mânevi fedakârlığa dört yılda bir katlanılabileceği gerekçesi hâkim olmuştur. (Anayasanın Temsilciler Meclisi görüşmelerine ait Tutanak Der-gisi 23 . 4 . 1961 ve sayfa 184 - 195).

Halbuki geçen zaman ve bu arada seçimle ilgili uygulamalar faydadan çok birtakım mahzurlar doğurmuştur.

Bir defa seçim 45 sayılı Kanunun 6 nci maddesinin son fıkrası hükmü karşısında dört yılda değil iki yılda bir yapılmaktadır. Süre kısadır. Bu arada açılacak üyelikler evvelce seçilenlerden tamamlanamadığı takdirde, ara seçimleri de yapılması mecburiyeti doğabilir.

Kanunun neşri sırasında sayıları 500 civarında bulunan birinci sınıf hâkimlerin miktarı bugün 700 ü bulmuştur. Bunlara Ankara'ya gelebilmeleri için seçim sırasında yol hariç 3 gün izin verildiği düşünülür, ayrıca yol süresi dâhil en azından beşer gün görevlerinden uzak kalacakları nazara alınırsa seçim için Ankara'ya gelmek üzere Devletin kendilerine bütçeden yapacağı maddi yardım yanında talikine sebeb olacakları dâva sayısının küçümsenmeyecek bir rakam olacağı aşikârdır.

Seçim günününün 2 - 3 ay evvelden katî olarak tesbitindeki imkânsızlık sebebiyle hâkimlerin seçim gününü önceden bilerek o günler için duruşma koymamalarının temini mümkün değildir. Dâvaların aksamadan görülmesi için seçimin Adli tatilde yapılması düşünülebilirse de, Adli tatilden faydalanan ve çoluk çocuğu ile görev yerlerinden ayrılmış bulunan hâkimlerin seçim için Ankara'ya gelebilecekleri vakaları karşısında iştirak nisbetinin düşeceği aşikârdır. Bugünkü sistemde dahi yapılan seçimler iştirak nisbetinin düşüklüğünü göstermiştir.

Getirilen yeni sistemde birinci sınıf hâkimler buldukları yerden hiçbir külfete katlanmadan oy kullanacağı cihetle iştirak nisbeti hemen hemen yüzde yüz oranında olabilecektir.

Ekseri kazalarda birinci sınıf hâkimler birer tane olup, o yerin üst dereceli tek hâkimdirler. Usul kanunlarının kendilerine verdiği görev icabı tutuklu işlere ait itirazlarla, tahliye taleplerinin incelenmesi, görev yerinde bulunmamaları sebebiyle geri kalacaktır ki, bu halde Anayasamız hükümlerine uygun düşmeyecektir.

Bunlardan başka Ankara'da toplanmanın fiilî bir faydası da mevcudolmamaktadır. Yapılan seçimler ve uygulama göstermiştir ki, seçim günü seçimin devam edeceği süre zarfında oy vermeye gelen hâkimler muhtelif zamanlarda gelmekte ve toplu olarak bir arada bulunup görüşmeleri mümkün olamamaktadır.

İşte bütün bu sakıncaların kaldırılması, maddi külfetin azaltılması ve daha sıhhatli bir seçim yapılması amacıyla birinci sınıf hâkimler arasında yapılacak olan seçim sistemi getirilen maddelerle değiştirilmiş ve daha faydalı olacağı düşünülmüştür.

Adalet Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 1/268
Karar No. : 2

21 . 11 . 1966

Yüksek Başkanlığa

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 1 . 11 . 1966 tarihinde kararlaştırılan 45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bazı fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı Komisyonumuzca Hükümet temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu.

Anayasa kuruluşlarından biri olan Yüksek Hâkimler Kurulunun, Anayasanın 143 ncu maddesine uygun olarak kurularak 22 . 12 . 1962 tarihinde göreve başlamasından sonra, bu kurulunun çalışma ve işleyişine ait hükümleri tanzim etmiş olan 45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu Kanununun uygulanması sırasında ortaya çıkmış bulunan ve Anayasa gereğince kurul üyelerinin yarısının iki yılda bir değişmesi ile ilgili hükümlerin yeni baştan gözden geçirilerek bazı maddelerin ihtiyaca daha uygun hale getirilmesi için Hükümetçe hazırlanmış bulunan bu tasarı ve gerekçesi esas itibariyle Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

Filhakika uygulamada bilhassa iki konuda karşılaşılan güçlüklerin bertaraf edilmesinde zaruret bulunmaktadır.

Bunlardan birincisi, mer'î yasa hükümlerine göre yasama organları ile Yargıtay ve birinci sınıf hâkimlerin Yüksek Hâkimler Kuruluna seçeceği üyelerin tamamının aynı zamanda işe başlaması zorunluğunun tatbikatta doğurduğu neticelerdir.

Yüksek Hâkimler Seçim Kurulunun 45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu yasasının 10 ncu maddesi gereğince ilgili organlara seçimleri yapmaları için müracaat ettiğinde, bu organların aynı zamanda seçimleri neticelendirememeleri halinde, seçilmiş olan üyelerin de işe başlayamaması gibi bir sonuç ortaya çıkmaktadır. Nitekim 22 . 12 . 1964 tarihinde kurulan ilk teşekkülünde seçilen üyelerin yarısının değişmesi gerektiği halde yasama organlarından,, Senatoda seçilecek üyenin seçilmemesi neticesi olarak Yargıtaydan ve birinci sınıf hâkimler arasından seçilmiş üyeler de aradan iki yıl geçmiş olmasına rağmen göreve başlayamamışlardır.

Uygulamada karşılaşılan ikinci zorluk da, birinci sınıf hâkimlerin kendi aralarında yapacakları seçimleri 45 sayılı yasanın 13 ve 15 nci maddeleri gereğince Ankara'da toplanıp yapmalarının, onların ifa ettikleri görevden ve görev yerlerinden ayrı kalmaları sonucu hizmeti aksatmakta, ayrıca yasanın neşrinde 500 kadar olan birinci sınıf hâkimin bugün 800 ü bulmuş olması ileride daha da artacağı nazara alınca bu görev aksaması daha büyük etki yapacaktır. Ayrıca büyük masraflar ihtiyarına da yol açmaktadır. Bu gibi mahzurların daha birçoğu da sayılabilir.

İşte tasarı, muhtelif organların seçtiği üyelerin muayyen bir sürede seçimlerinin tamamlanması halinde üyelerin kademeli olarak işe başlamasına imkân vermek ve birinci sınıf hâkimlerin bulunduğu yerden ayrılmadan oy vermesini sağlamak suretiyle tamamen uygulamada karşılaşılan zorlukları bertaraf edecek hükümleri getirmiştir.

Tasarının bütün maddeleri, getirdiği prensipleri ve hükümleri ile de aşağıda yapılan değişikliklerle benimsenmiştir.

Tasarının birinci maddesi ile değiştirilen maddelerden 6 nci maddeye tasarı ile eklenen son iki fıkra sadece yasama organlarında yapılacak seçimlerde vâkı olabilecek gecikmeyi düzenlemiş olup, bu gecikmenin her hangi bir sebeple diğer organlarda da olabileceği nazara alınarak maddeye ilâve edilen fıkra hükmü genelleştirilmiştir.

12 nci maddenin 6 nci fıkrasına vuzuh vermek üzere (15 gün önce postaya verilir) cümlesi (en az 15 gün önce postaya verilir) halinde yazılmıştır.

14 ncü madde, 6 ncü maddeye verilen genellik anlamını kapsamak üzere değiştirilmiş, hükmü, seçime katılacak diğer organlara da teşmil edilmiştir. Madde bu hali ile üyelerin göreve başlatılmasını düzenlediğinden, tasarıda mevcut birinci fıkra çıkarılarak 15 ncü maddeye birinci fıkra olarak eklenmek suretiyle kanun tekniğine daha uygun hale getirilmiş ve 14 ncü maddenin matlahabı da, metne uygun olarak (üyelerin göreve başlatılması) şeklinde düzeltilmiştir.

15 ncü madde başlığı, 14 ncü maddenin ilk fıkrası da yukarıda açıklandığı üzere buraya nakledildiğinden, metne uygun olarak bütün organların yapacakları seçimleri kapsadığından (seçimlerde uygulanacak hükümler) olarak düzeltilmiştir.

21 ncü maddenin ikinci fıkrası keza değiştirilen 6 ve 14 ncü maddelere uygun hale getirilmiştir.

22 ncü maddenin 3 ncü fıkrasındaki (en kısa zamanda) tâbiri muğlak ve kesin olmayan bir ifade taşıdığından (en geç 15 gün içinde) şeklinde değiştirilmiştir.

Geçici ikinci madde ise, ilk iki fıkrası, yazılışı itibariyle güç anlaşılır bir ifade taşıdığından, metne ve getirilmek istenen hükme sadık kalınarak ufak değişikliklerle kolay anlaşılır hale getirilmiş ve ikinci fıkradaki 4 aylık süre mer'î yasanın 23 ncü maddesine uygun olmak üzere 5 ay olarak değiştirilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine öncelik ve ivedilikle arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Sözcü ve Başkanvekili

Kastamonu
S. Keskin

Aydın
R. Özarda

Burdur
İ. H. Boyacıoğlu
İmzada bulunamadı

Çorum
A. Topçuoğlu

Elâzığ
K. Nedimoğlu

Erzincan
S. Perinçek

Hakkâri
A. Karahan

İçel
M. Arıkan

Kırklareli
M. Atagün

Rize
C. Yalçın

Sivas
N. N. Arslan

Tokat
Söz hakkım mahfuzdur
F. Alacalı

Van

Söz hakkım mahfuzdur
M. S. Yıldız

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bâzı fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu Kanununun 6, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 22 nei maddeleriyle geçici 2 nei maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

Üyelerin görev süresi

Madde 6. — Yüksek Hâkimler Kurulu üyelerinin görev süresi 4 yıldır. Süresi biten üyeler yeniden seçilebilir.

Ancak, Hâkimlik görevinde iken seçilmiş olan üyeler ardı ardına iki defa seçilemez.

Yüksek Hâkimler Kurulu asıl ve yedek üyelerinin yarısı, her iki yılda bir yenilenir. Yenileri seçilip göreve başlamaya kadar eski üyeler göreve devam ederler.

Şu kadar ki, 14 nci madde gereğince yasama Meclisleri tarafından üç ay içinde üye seçimi yapılamadığı takdirde bu Meclislerce seçilmiş bulunanlardan geçecek olan üyelerin görevleri 14 nci maddenin 2 nei fıkrasında yazılı olanların göreve başlamalarıyla sona erer ve böylece boş kalan üyelikler yedeklerle tamamlanır.

Yasama Meclislerince 14 nci maddede yazılı 3 aylık süreden sonra seçilmiş bulunan üyelerin görev süresi, aynı seçim devresi için Yargıtay ve Birinci sınıf Hâkimler tarafından seçilen üyelerin görev süreleriyle birlikte sona erer.

Kütüğün ilân ve ilgililere gönderilmesi

Madde 12. — Yüksek Hâkimler Seçim Kurulu 11 nei madde gereğince tanzim olunan küçge göre hazırlıyacağı iki listeyi Resmî Gazetede yayımlar.

Bu listelerde adları yazılı olmıyanlar listelerin yayımı tarihinden itibaren 15 gün içinde Yüksek Hâkimler Kuruluna itiraz edebilirler.

İtiraz edenin elinde bulunması mümkün olan, delilleri dilekçeye bağlaması şarttır. Kurul, ancak itiraz edenin elinde bulunması mümkün olmıyan delillerden itiraz dilekçesinde yerleri gösterilmiş olanları toplar. Kurul, itiraz edenden, açıklama veya delil istemek zorunluğunda değildir.

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bâzı fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu Kanununun 6, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 22 nei maddeleriyle geçici 2 nei maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

Üyelerin görev süresi

Madde 6. — Yüksek Hâkimler Kurulu üyelerinin görev süresi 4 yıldır. Süresi biten üyeler yeniden seçilebilir.

Ancak, hâkimlik görevinde iken seçilmiş olan üyeler ardı ardına iki defa seçilemez.

Yüksek Hâkimler Kurulu asıl ve yedek üyelerinin yarısı, her iki yılda bir yenilenir. Yenileri seçilip göreve başlamaya kadar eski üyeler göreve devam ederler.

Şu kadar ki, seçilmiş olan üyelerin 14 nci madde gereğince göreve başlamaları ile, yerine seçilmeyen üyelerin de görevleri sona erer ve böylece boş kalan üyelikler yedeklerle tamamlanır.

Sonradan seçilmiş bulunan üyelerin görev süresi, aynı seçim devresi için seçilen üyelerin görev süreleriyle birlikte sona erer.

Kütüğün ilânı ve ilgililere gönderilmesi

Madde 12. — Yüksek Hâkimler Seçim Kurulu 11 nei madde gereğince tanzim olunan küçge göre hazırlıyacağı iki listeyi Resmî Gazetede yayımlar.

Bu listelerde adları yazılı olmıyanlar listelerin yayımı tarihinden itibaren 15 gün içinde Yüksek Hâkimler Seçim Kuruluna itiraz edebilirler.

İtiraz edenin elinde bulunması mümkün olan delilleri dilekçeye bağlaması şarttır. Kurul, ancak itiraz edenin elinde bulunması mümkün olmıyan delillerden itiraz dilekçesinde yerleri gösterilmiş olanları toplar. Kurul, itiraz edenden, açıklama veya delil istemek zorunluğunda değildir.

Hükümetin teklifi

Kurul, itirazları kesin olarak karara bağlar ve gerekiyorsa kütükte değişiklik yaparak durumu itiraz edene bildirmekte yetinir.

Seçilme yeterliği bulunanların kütüğe her seçim için yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre kesin şeklini aldıktan sonra kütüğün Yargıtay'a ait bölümünün yeter sayıda onanmış örnekleri Yargıtay Birinci Başkanlığına, Birinci sınıfa ayrılmış hâkimler bölümünün yeter sayıda onanmış örnekleri de Birinci sınıfa ayrılmış hâkimlerin her birine gönderilir.

Bu örnekler seçme hakkı bulunanlara gönderilmek üzere en az oy verme gününden 15 gün önce postaya verilir.

İzin, hastalık gibi herhangi bir sebeple görevi başında bulunmayan Birinci sınıf Hâkime ait tebliğ zarfı o yerdeki en yüksek dereceli hâkimden öğrenilecek geçici adreste ilgiliye geri çevrilmeksizin tebliğ edilmek üzere bulunduğu yere gönderilir.

Oy verme günü

Madde 13. — Birinci sınıfa ayrılmış bulunan hâkimler tarafından yapılacak oy verme işlemi Yüksek Hâkimler Seçim Kurulunun tâyin edeceği tarihte yapılır.

Oy verme günü, bu tarihten en az 15 gün önce Yüksek Hâkimler Seçim Kurulu tarafından Resmî Gazete ve radyo ile ilân edilir.

Yasama Meclisleri tarafından yapılacak seçimler

Madde 14. — Yasama Meclisleri üye seçimlerini içtüzüklerine göre yaparlar.

Cumhuriyet Senatosunda veya Millet Meclisinde üç ay içinde üye seçimi tamamlanmadığı takdirde, üç ayın sona erdiği tarihe kadar seçilmiş bulunanlar, Yüksek Hâkimler Kurulunda göreve başlatılırlar.

Sonradan seçilenler, bölümlerde açık kalan üyeliklere göreve başlamalarını takiben Genel Kurulea seçilirler.

Diğer seçimlerde uygulanacak hükümler :

Madde 15. — Yargıtay Genel Kurulundaki seçim, bağlı olduğu özel hükümlere göre yapılır.

Adalet Komisyonunun değiştirilmesi

Kurul, itirazları kesin olarak karara bağlar ve gerekiyorsa kütükte değişiklik yaparak durumu itiraz edene bildirmekte yetinir.

Seçilme yeterliği bulunanların kütüğe her seçim için yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre kesin şeklini aldıktan sonra kütüğün Yargıtaya ait bölümünün yeter sayıda onanmış örnekleri Yargıtay Birinci Başkanlığına, birinci sınıfa ayrılmış hâkimler bölümünün yeter sayıda onanmış örnekleri de birinci sınıfa ayrılmış hâkimlerin her birine gönderilir.

Bu örnekler seçme hakkı bulunanlara gönderilmek üzere oy verme gününden en az 15 gün önce postaya verilir.

İzin, hastalık gibi her hangi bir sebeple görevi başında bulunmayan birinci sınıf hâkime ait tebliğ zarfı o yerdeki en yüksek dereceli hâkimden öğrenilecek geçici adreste ilgiliye geri çevrilmeksizin tebliğ edilmek üzere bulunduğu yere gönderilir.

Oy verme günü

Madde 13. — 13 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

Üyelerin göreve başlatılması

Madde 14. — Kanunen göreve başlamalarının zorunlu olduğu tarihe kadar bir kısım üyelerin seçimleri tamamlanamadığı takdirde, seçilmiş bulunanlar Yüksek Hâkimler Kurulunda derhal göreve başlatılırlar.

Sonradan seçilenler, Genel Kurulea bölümlerde açık kalan üyeliklere göreve başlamalarını takiben seçilirler.

Seçimlerde uygulanacak hükümler

Madde 15. — Yasama meclisleri üye seçimlerini içtüzüklerine göre yaparlar.

Hükümetin teklifi

Birinci sınıfa ayrılmış Hâkimlerin yapacağı seçim doğrudan doğruya Yüksek Hâkimler Seçim Kurulunca aşağıdaki hükümlere göre yürütülür :

Oy vermeden önceki işlemler

Madde 16. — Yüksek Hâkimler Seçim Kurulu, Birinci sınıfa ayrılmış bütün hâkimlerin her birine, üzeri mühürlenmiş aynı tip ve renkte birer zarf ve altında sırasıyla alt alta «1 - 6» rakamları bulunan «asıl üyeler» ile «yedek üye» bölümlerini kapsıyan basılmış mühürlü birer oy pusulasını ve kütüğün birinci sınıfa ayrılmış hâkimler bölümünün bir örneğini, oy verme gününden en az 15 gün önce Yargıtay'da kullanılan tebliğ mazbatalı kapalı zarf içinde tebligat kanunu hükümleri gereğince gönderir.

Oy verme

Madde 17. — Birinci sınıfa ayrılmış hâkimler, oy verme gününde «seçilme yeterliği bulunanlar kütüğü» örneğinde yazılı kimselerden, altısının ad ve soyadı ile görevini, basılmış oy pusulasının asıl üyeler bölümünün altındaki «1 - 6» rakamlarının karşısına, bir kişinin ad ve soyadı ile görevini «yedek üye» bölümüne, daktilo ile yazar ve oy pusulasını, mühürlü zarfın içine koyup kapayarak, Adliyede kullanılan tebliğ mazbatalı kapalı zarf içinde aynı günde buldukları yerlerin C. Saverlikleri aracılığı ile Tebligat Kanunu hükümleri gereğince Yüksek Hâkimler Seçim Kuruluna gönderirler ve geri çevrilecek tebliğ mazbatalarını kendileri alırlar.

Oy vermeden sonraki işlemler

Madde 18. — Yüksek Hâkimler Seçim Kurulu, seçim için gönderdiği tebliğ mazbatalı kapalı zarfların geri çevrilen tebliğ mazbatalarıyla birinci sınıfa ayrılmış hâkimlerin oy pusulalarını taşıyan zarfların içinde bulunduğu kapalı zarfları, karşılaştırarak oy verenleri ve sayısını tesbit ettikten sonra, gelen zarfları açar ve bunların içindeki kapalı seçim zarflarını açmadan bir oy sandığına atar. Oy verme

Adalet Komisyonunun değiştirisi

Yargıtay Genel Kurulundaki seçim, bağlı olduğu özel hükümlere göre yapılır.

Birinci sınıfa ayrılmış hâkimlerin yapacağı seçim doğrudan doğruya Yüksek Hâkimler Seçim Kurulunca aşağıdaki hükümlere göre yürütülür.

Oy vermeden önceki işlemler

Madde 16. — 16 ncı madde aynen kabul edilmiştir.

Oy verme

Madde 17. — 17 ncı madde aynen kabul edilmiştir.

Oy vermeden sonraki işlemler

Madde 18. — 18 ncı madde aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin teklifi

gününden 15 gün sonra önceden ilân edilen saatte bu sandık açılarak oy zarflarının sayısı tesbit edilip, oy pusulaları zarflardan çıkarılır ve muteber oylara göre her şahsın aldığı oyları ve en fazla oy alarak asıl ve yedek üyelikleri kazananları gösterir bir liste düzenlenir. Oylarda eşitlik halinde ad çekme yoluna gidilir.

Yüksek Hâkimler Seçim Kurulu Başkanı, oy sandığının korunmasını sağlar.

Seçim tutanaklarının birleştirilmesi

Madde 21. — Yüksek Hâkimler Seçim Kurulu, kendi düzenlediği seçim tutanağı ile Yasama Meclislerinden ve Yargıtay'dan gelen tutanakların sonuçlarını birleştirerek Yüksek Hâkimler Kurulu asıl ve yedek üyelerini bir tutanakla tesbit eder. Bu tutanak Resmî Gazetede yayımlanır.

Yasama Meclislerinden 14 neü madde gereğince üç ay içerisinde seçimler yapılarak tutanaklarının gönderilememesi halinde, Yüksek Hâkimler Seçim Kurulu, kendi düzenlediği tutanaklarla Yargıtay'dan gelen tutanakların sonuçları hakkında birinci fıkra gereğince işlem yapar.

Seçim işlemlerine ve sonucuna itiraz

Madde 22. — Yargıtay'da ve birinci sınıfa ayrılmış hâkimler arasında yapılan seçim işlemlerine karşı, işlemin yapıldığı günden ve seçim sonucuna karşı da tutanağın Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra 15 gün içinde Yargıtay Başkanlar Kuruluna itiraz olunabilir.

İtiraz edenin delilleri hakkında 12 neü maddenin 3 neü fıkrası hükmü uygulanır.

Yargıtay Başkanlar Kurulu itirazı en kısa zamanda inceleyerek kesin karara bağlar.

İtiraz seçim sonucunu değiştirecek nitelikte ise, Kurul, belli kimselerin seçimini veya bütün seçimi iptale yetkilidir.

12 neü maddenin son fıkrasında yazılı olduğu üzere, görevi başında bulunmayanlardan geçici adresine tebligat gönderilmiş olanlar, bu yüzden doğacak gecikme sebebiyle oy verme gününde oylarını kullanamamalarından dolayı itirazda bulunamazlar.

Adalet Komisyonunun değişikliği

Seçim tutanaklarının birleştirilmesi

Madde 21. — Yüksek Hâkimler Seçim Kurulu, kendi düzenlediği seçim tutanağı ile Yasama Meclislerinden ve Yargıtay'dan gelen tutanakların sonuçlarını birleştirerek Yüksek Hâkimler Kurulu asıl ve yedek üyelerini bir tutanakla tesbit eder, bu tutanak Resmî Gazetede yayımlanır.

Üyelerin kanunen işe başlamalarının zorunlu buldukları tarihten yedi gün önceye kadar seçilemeyen ve tutanakları gönderilmeyen üyelere ait muameleler sonradan yapılmak üzere, seçilen üyelerin tutanak sonuçları hakkında birinci fıkra gereğince işlem yapılır.

Seçim işlemlerine ve sonucuna itiraz

Madde 22. — Yargıtayda ve birinci sınıfa ayrılmış hâkimler arasında yapılan seçim işlemlerine karşı, işlemin yapıldığı günden ve seçim sonucuna karşı da tutanağın Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra 15 gün içinde Yargıtay Başkanlar Kuruluna itiraz olunabilir.

İtiraz edenin delilleri hakkında 12 neü maddenin 3 neü fıkrası hükmü uygulanır.

Yargıtay Başkanlar Kurulu itirazı en geç 15 gün içinde inceleyerek kesin karara bağlar.

İtiraz seçim sonucunu değiştirecek nitelikte ise, Kurul, belli kimselerin seçimini veya bütün seçimi iptale yetkilidir.

12 neü maddenin son fıkrasında yazılı olduğu üzere, görevi başında bulunmayanlardan geçici adresine tebligat gönderilmiş olanlar, bu yüzden doğacak gecikme sebebiyle oy verme gününde oylarını kullanamamalarından dolayı itirazda bulunamazlar.

Hükümetin teklifi

Geçici Madde 2. — 22 . 12 . 1962 tarihinde göreve başlamış olup, iki yıllık görev süreleri bittiğinden dolayı adçekme ile seçimleri yenilenmiş ve henüz göreve başlatılmamış olan üyelerin görev süreleri 22 . 12 . 1966 tarihinde sona erecek olan üyelerin yerine seçilecek olan asıl ve yedek üyeler bu tarihte göreve başlarlar.

Bu suretle göreve başlayacak olan asıl ve yedek üyelerin ilk toplanma tarihinden başlayarak iki yılın bitmesinden dört ay önce, 3 ü Yargıtay Genel Kurulunca, 3 ü birinci sınıfa ayrılmış Hâkimlerce ve 3 ü de Yasama Meclislerince seçilmiş üyelerden olmak üzere 9 asıl üye ve 1 i Yargıtay Genel Kurulunca, 1 i birinci sınıfa ayrılmış Hâkimlerce Yasama Meclisleri tarafından seçilmiş olanlardan iki yedek üye için adçekmeye başvurulur.

Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanı hakkında adçekme işlemi uygulanmaz. Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanı, adları çekilenleri 23 neü madde gereğince işlem yapılmak üzere Yüksek Hâkimler Seçim Kurulu Başkanlığına bildirir.

Yürürlük tarihi :

MADDE 2. — Bu kanunun hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütecek makam :

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

1 . 11 . 1966

Başbakan <i>Süleyman Demirel</i>	Devlet Bakanı <i>C. Bilgehan</i>
Devlet Bakanı <i>R. Sezgin</i>	Devlet Bakanı <i>K. Ocak</i>
Devlet Bakanı <i>A. F. Alişan</i>	Adalet Bakanı <i>H. Dinçer</i>
Millî Savunma Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>F. Sükan</i>
Dışişleri Bakanı <i>İ. Sabri Çağlangil</i>	Maliye Bakanı V. <i>A. Topaloğlu</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>O. Dengiz</i>	Bayındırlık Bakanı <i>E. Erdinç</i>

Adalet Komisyonunun değiştirisi

Geçici madde 2. — 22 . 12 . 1962 tarihinde göreve başlamış olup, iki yıllık görev süreleri bittiğinden dolayı adçekme ile seçimleri yenilenmiş olanların yerine seçilerek henüz göreve başlatılmamış olan üyeler, görev süreleri 22.12.1966 tarihinde sona erecek olan üyelerin yerine seçilecek olan asıl ve yedek üyeler ile birlikte göreve başlarlar.

Bu suretle göreve başlayacak olan asıl ve yedek üyelerin 22 . 12 . 1966 tarihinden başlayarak iki yılın bitmesinden beş ay önce, üçü Yargıtay Genel Kurulunca, üçü birinci sınıfa ayrılmış hâkimlerce ve üçü de Yasama Meclislerince seçilmiş üyelerden olmak üzere dokuz asıl üye ve biri Yargıtay Genel Kurulunca, biri birinci sınıfa ayrılmış hâkimlerce Yasama Meclisleri tarafından seçilmiş yedek üyelerden olmak üzere iki yedek üye için adçekmeye başvurulur.

Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanı hakkında adçekme işlemi uygulanmaz. Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanı, adları çekilenleri 23 neü madde gereğince işlem yapılmak üzere Yüksek Hâkimler Seçim Kurulu Başkanlığına bildirir.

Yürürlük tarihi

MADDE 2. — Tasarının 2 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kanunu yürütecek makam

MADDE 3. — Tasarının 3 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ticaret Bakanı <i>S. T. Müftüoğlu</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>E. Somunoğlu</i>
Güm. ve Tekel Bakanı <i>İ. Tekin</i>	Tarım Bakanı <i>B. Dağdaş</i>
Ulaştırma Bakanı <i>S. Öztürk</i>	Çalışma Bakanı <i>A. N. Erdem</i>
Sanayi Bakanı <i>M. Turgut</i>	En. ve Ta. Kay. Bakanı <i>İ. Deriner</i>
Turizm ve Ta. Bakanı <i>N. Kürşad</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>H. Menteseoğlu</i>
Köy İşleri Bakanı <i>S. O. Avcı</i>	